

KOMMUNSTYRELSEN

Region Stockholm
registrator.rlk@regionstockholm.se

Yttrande över ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, granskningsförslag

Sammanfattning

Täby kommun anser att granskningsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060, sedan samrådet har utvecklats till att genom målen nu fånga upp flera av de verkligt regionala utvecklingsfrågorna. Täby kommun ser också fortsatt positivt på initiativet om en strukturerad samverkans- och genomförandeprocess, genom bland annat ett regionalt politiskt forum och dialogplattform. RUFS 2060 behöver dock tydligare synliggöra var de största bristerna och behoven i transportsystemet finns och vilka de är. Detta för att planen ska kunna ligga till grund för såväl kommande länsplaneprocesser som Region Stockholms investeringsplanering och kollektivtrafikutveckling. Täby kommun anser det finns stora brister och behov i de statliga vägarna E4, E18 och Norrortsleden samt i kollektivtrafiken mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och mellan Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta. Det är positivt att Arlanda lyfts särskilt, men Arlandas funktion och förutsättning för sysselsättning, attraktionskraft och tillgänglighet kan fortfarande förtydligas ytterligare.

Täby kommun anser att förslaget till RUFS 2060 fortfarande redovisar en alltför detaljerad plankarta och beskriver förhållningssätt som redan styrs genom lagstiftning eller är frågor som kommunerna redan har kunskap om och hanterar inom ramen för det kommunala planmonopolet och självstyret. Däremot håller de fem rumsliga principerna och strukturbilden en lämplig regional nivå som skapar förutsättningar för efterlevnad och kan utgöra utgångspunkt för dialog mellan stat, region, kommuner och andra berörda aktörer. Strukturbilden bör kompletteras med inriktning om förbättrad tillgänglighet mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta, såsom det illustreras i RUFS 2050.

Synpunkter

Mål och genomförande

Täby kommun anser att granskningsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060, sedan samrådet har utvecklats till att genom målen nu fånga upp flera av de verkligt regionala utvecklingsfrågorna som regionens aktörer måste arbeta med tillsammans. Planen presenteras i en mer renodlad och stringent målstruktur än i samrådsförslaget. De övergripande målen konkretiserar visionen på ett tydligare sätt och resultatmålen har förutsättningar att utgöra bra underlag för genomförandeprocessen och dialog mellan regionens aktörer. Även styrkor och utmaningar har bearbetats så att de på ett tydligare sätt lyfter vad som är unikt för Stockholmsregionen respektive fångar de verkligt regionala frågorna som förutsätter samverkan. Styrkor och utmaningar är nu dessutom tydligare kopplade till målen.

Täby kommun ser fortsatt positivt på initiativet om en strukturerad samverkans- och genomförandeprocess, genom bland annat ett regionalt politiskt forum och dialogplattform. Granskningsförslaget lyfter särskilt fram behovet av att utveckla samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna. Täby kommun vill poängtera att det är av stor betydelse att samverkan även inkluderar länsstyrelsen och andra berörda statliga myndigheter, inte minst Trafikverket. Det är ett krav i Lag (2010:630) om regionalt tillväxtansvar och bör genomsyra RUFS 2060 och hela det regionala utvecklingsarbetet. Många utvecklingsfrågor förutsätter också samverkan med organisationer, andra infrastrukturägare och akademi, vilket också kan tydliggöras.

Tillgänglighet i transportsystemet

RUFS 2060 har potential att utgöra underlag för ett utvecklat samarbete mellan Trafikverket, Region Stockholm och berörda kommuner, med syfte att tillsammans angripa utmaningar och verka för att lösa frågor på ett trafikslagsövergripande sätt, i stället för sektorsvis. Nuvarande förslag behöver emellertid utvecklas för att möjliggöra detta.

Täby kommun bedömer att förslaget till RUFS 2060 tydligare behöver synliggöra var de största bristerna och behoven finns och vilka de är, till exempel trängseln i det statliga och kommunala vägnätet och kollektivtrafikens möjlighet att avlasta befintlig infrastruktur i såväl väg- som spårsystemet. Detta för att planen ska kunna ligga till grund för såväl kommande länsplaneprocesser som Region Stockholms investeringsplanering och kollektivtrafikutveckling. Trafikverket

arbetar redan systematiskt med brister och behov i transportsystemet och behoven i kollektivtrafiken lyfts i Region Stockholms Kollektivtrafikplan 2050, men beskrivs inte tillräckligt i förslaget. Täby kommun vill lyfta att stora brister och behov finns i de statliga vägarna E4, E18 och Norrortsleden samt i kollektivtrafiken mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och mellan Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta. Dessa brister och behov behöver åtgärdas, då de är avgörande för att klara tillgängligheten i transportsystemet och i sin tur kan lägga grunden till en funktionell och växande arbetsmarknadsregion som bidrar till tillväxt genom god kompetensförsörjning och ökad sysselsättning.

Det är positivt att Arlanda lyfts särskilt i förslaget till RUFS 2060. Täby kommun anser dock att Arlandas funktion och förutsättning för sysselsättning, attraktionskraft och tillgänglighet kan förtydligas ytterligare. RUFS behöver synliggöra hur regionens aktörer kan kraftsamla kring utveckling av flygplatsen samt som målpunkt för arbetspendling. Eftersom Arlanda har potential att utvecklas som nod för tillgänglighet, tillväxt och beredskap, med betydelse för hela Stockholmsregionens och Sveriges konkurrenskraft, är det anmärkningsvärt att förbättrad tillgänglighet och behov av utveckling av transportsystemet till och från Arlanda inte lyfts fram tydligare. En förbättrad kollektivtrafikförsörjning till flygplatsen och mellan Arlanda-Märsta och andra regionala stadskärnor bidrar även till möjligheten att arbetskraftförsörja de företag som finns och kommer att finnas kopplade till flygverksamheten.

Bostadsförsörjning

Det demografiskt beräknade bostadsbehovet, formulerat som ”planberedskap kommunerna bör ha för tillkommande bostäder för att möta det regionala bostadsbehovet” som presenteras för Täby kommun om mellan 500–700 bostäder per år till år 2040 stämmer fortsatt någorlunda överens med kommunens egna mål för bostadsutveckling till år 2050 samt med kommunens bostadsåtagande enligt Sverigeförhandlingens ramavtal 6.

Ombyggnation och behov av att utveckla det befintliga beståndet är något som länsstyrelsen lyfter som viktiga aspekter i frågan och som lagstiftningen för kommunernas bostadsförsörjningsansvar ställer krav på kommunerna att arbeta med inom ramen för sin handlingsplan. Frågan nämns inom mål 5 *Bostadsförsörjning i Stockholmsregionen är hållbar och möter invånarnas behov och förutsättningar*. I bilagan *Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022–2060* framgår det dock inte tydligt om behovet avser

såväl planberedskap för nyproduktion som ombyggnation i det befintliga beståndet. Täby kommun anser också att förslaget saknar ett resonemang kring hur behovet av bostäder förhåller sig till att det idag finns exempel på fler nyproducerade hyresrätter än vad marknaden kan svälja, bland annat på grund av efterfrågan på större lägenheter inte matchar med det nytillkomna utbudet av mindre lägenheter samt på grund av höga hyror till följd av höga kostnader.

Ytterligare bostadsutveckling, där förslaget till RUFS 2060 anger ett behov av 400–700 nya bostäder per år i Täby kommun mellan åren 2041 och 2060, behöver understödjas av och samordnas med en långsiktig inriktning för transportinfrastrukturen.

Flerkärnighet och utveckling av regionala stadskärnor

Flerkärnig rumslig utveckling förutsätter att de regionala stadskärnorna kan fungera som funktionella målpunkter och noder i ett tvärgående transportsystem som kan avlasta det radiella transportsystemet. Täby kommun anser fortsatt att förslaget till RUFS 2060 har för stort fokus på bebyggelseutvecklingen i de regionala stadskärnorna, när frågan behöver hantera många fler aspekter och många fler aktörer än kommuner och byggaktörer. Förslaget saknar till exempel fortfarande en tydlighet kring hur Region Stockholm ska rikta sina egna investeringar och satsningar till de regionala stadskärnorna. Täby kommun utgår från att detta kommer att konkretiseras i de kommande handlingsplanerna för regionala stadskärnor. Täby kommun vill i sammanhanget påpeka att det i en plan som RUFS 2060 inte bör formuleras som att handlingsplanerna ska *styra* arbetet med de regionala stadskärnorna. Det huvudsakliga syftet bör vara att dessa ska kunna ligga till grund för samverkan och samsyn. Det är därför viktigt att fler aktörer än Region Stockholm och berörda kommuner är delaktiga i framtagandet och genomförandet av dessa.

Rumslig inriktning

Den rumsliga inriktningen i RUFS 2060, genom strukturbild, plankarta och förhållningssätt för de fysiska strukturerna, bör hållas på en nivå så att den bidrar till förutsägbarhet och långsiktiga planeringsförutsättningar för regionens aktörer och en samordnad utveckling av bebyggelse, infrastruktur, service och arbetsplatser.

Täby kommun anser att förslaget till RUFS 2060 fortfarande redovisar en alltför detaljerad plankarta och beskriver förhållningssätt som redan styrs genom

lagstiftning eller är frågor som kommunerna redan har kunskap om och hanterar inom ramen för det kommunala planmonopolet och självstyret.

De fem rumsliga principerna och strukturbilden håller däremot en lämplig regional nivå som skapar förutsättningar för efterlevnad och kan utgöra utgångspunkt för dialog mellan stat, region, kommuner och andra berörda aktörer, men även för kommunernas översiktsplanering och efterföljande planprocesser. Strukturbilden saknar dock fortfarande inriktning om förbättrad tillgänglighet mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta. Täby kommun ställer sig frågande till det, då inriktningen är tydlig i strukturbilderna för nu gällande RUFS 2050. Strukturbilden behöver också ses över avseende hur de olika regionala kopplingarna storleksmässigt är illustrerade.

I det fall nuvarande detaljeringsgrad för plankartan bibehålls har Täby kommun följande synpunkter, där flera även kvarstår sedan samrådet:

- Plankartan bygger på principer om bebyggelseutveckling i närhet till kollektivtrafik. Planen redovisar dock enbart bebyggelsestruktur som förhåller sig till nuvarande transportinfrastruktur eller sådan infrastruktur som genomförs eller är planerad. Det ger inte tillräckliga planeringsförutsättningar för den långsiktiga bebyggelseutvecklingen. Täby kommun vill också poängtera att de beslutade och finansierade transportinfrastrukturinvesteringar som redovisas i plankartan kan komma att omprövas. Att redovisa bebyggelseutveckling i nuvarande geografiska detaljeringsgrad bedöms därmed som olämpligt.
- Plankartans avgränsning för de regionala stadskärnorna bör redovisas mer övergripande och symboliskt, med syfte att synliggöra stadskärnornas betydelse som målpunkter i transportsystemet och till vilka satsningar och investeringar bör riktas. I Täby kommun bidrar större stadsutvecklingsprojekt i centrala Täby och utveckling för verksamheter och många nya arbetstillfällen i Arninge-Ullna till utvecklingen av den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge. Intilliggande småhusområden kommer däremot inte att utvecklas som delar av den regionala stadskärnan och bör därför inte redovisas som en del av den.
- Plankartans avgränsning för strategiska bebyggelselägen, men även för den regionala stadskärnan, innefattar många av Täby kommuns befintliga bostadsområden och även de flesta småhusområden. Täby kommun vill uppmärksamma Region Stockholm om att många av dessa områden utgör

attraktiva boendemiljöer, består av kulturhistoriskt värdefulla områden samt innehåller parkområden och bevarad naturmark som bör sparas för rekreation, biologisk mångfald, hållbar vattenhantering och klimatanpassning samt som tätortsnära rofyllda platser. Täby kommun värnar om karaktären och kvaliteterna i småhusområdena samt om befintliga park- och naturområden i befintliga tätortsområden och har ingen inriktning i översiktsplanen om någon omfattande bebyggelseutveckling i dessa lägen.

- Det är positivt att plankartan inte längre redovisar strategiskt bebyggelseläge i stora delar av Stolpaskogen, som Täby kommun avser inrätta som naturreservat och som kommunen informerade om under samrådet. I plankartan finns dock fortfarande områden inom det kommande naturreservatet som redovisas som bebyggelseläge. Det framstår som underligt då kommunen lämnat GIS-underlag för översiktsplanen vid två tillfällen och där avgränsningen för naturreservatet framgår tydligt.
- Expressbuss mellan Täby kommun och Sollentuna kommun, via Bergtorpsvägen och Norrortsleden, är varken beslutad eller finansierad, men är fortfarande markerad som planerad sträcka för expressbuss i plankartan. Bristen och behovet av förbindelsen kvarstår dock.
- Plankartans redovisning av det svaga partiet i en grön kil, där Roslagsbanan korsar Norrortsleden, sammanfaller delvis med ett område som Täby kommuns översiktsplan redovisar för utveckling av verksamheter och som regional bytespunkt för framtida byten mellan Roslagsbanan, expressbuss och lokal busstrafik. Länsstyrelsen Stockholm stödjer i sitt granskningsyttrande över översiktsplanen Täby kommuns ambition om att utreda möjligheten för bebyggelseutveckling i området med syftet att tillskapa ytor för verksamheter och en bytespunkt för kollektivtrafik.